

Державний вищий навчальний заклад
”Запорізький національний університет”
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
Наукова бібліотека

Голодомори в Україні

*(Бібліографічний покажчик, присвячений
пам'яті жертв Голодоморів
1921-1922, 1932-1933, 1947 рр.)*
Вип. 2

Запоріжжя
2011

Голодомори в Україні : бібліографічний покажчик присвячений пам'яті жертв Голодоморів 1921-1922, 1932-1933, 1947 рр. / упоряд. : О. М. Агоян, О. М. Сергієнко; відп. за вип. В. О. Герасимова. – Запоріжжя : ЗНУ, 2011. – Вип. 2. - 31 с.

Другий випуск бібліографічного покажчика містить інформацію про трагічні сторінки українського народу: репресії, штучні Голодомори, геноцид, які відбувалися у ХХ ст. в радянській Україні.

В покажчику є такі розділи: "Політичні діячі та видатні люди про Голодомор та репресії в Радянській Україні ", "Голодомор 1932-1933рр. як геноцид українського народу", "Праці викладачів ЗНУ про Голодомори", "Трагедія Голодомору в Запорізькому краї", "Спогади сучасників про Голодомори в Україні", "Тема Голодомору в художній літературі", "Сталінський геноцид проти українського народу".

Бібліографічний покажчик стане в пригоді науковцям, учителям, студентам, працівникам бібліотек і всім, хто не байдужий до правди про трагічну історію України та Запорізького краю.

У даному покажчику відображена література за період з 2008 – 2011 рр., яка знаходиться в фонді Наукової бібліотеки Запорізького національного університету та відображена в Базі даних Електронного каталогу НБ ЗНУ.

База даних: електронний каталог Наукової бібліотеки ЗНУ

вибірка за період: 01.01.2009 р. - 26.09.2011 р.

кількість відібраних джерел – 305.

місце зберігання: Наукова бібліотека ЗНУ.

Упорядкування та комп'ютерний набір: Агоян О.М. – зав. відділом НБ ЗНУ

Редагування: Сергієнко О.М. - зав. сектором НБ ЗНУ

Відповідальна за випуск: Герасимова В.О. – директор НБ ЗНУ

Голодомор 1932—1933 рр. в Україні

*Ми мусимо донести до світу, що
штучні голодомори радянської епохи
були нашим українським Голокостом.
Це був свідомий геноцид українського народу,
який наклав свій безжальний відбиток на всю
нашу історію, на національну самосвідомість.*
Дмитро Табачник

*Голодомор 1932-1933 років мав деморалізуюче значення для всього українського народу. Коли йде війна, є очевидний ворог. Тут же, навпаки, офіційно пропагувалася ідеологія інтернаціоналізму і братерства, проголошувалися «найсвітліші ідеали, мета – комунізм», і водночас **внаслідок цілеспрямованих дій цивільної влади, за підтримки «громадськості» – комсомолу, профспілок, комнезамів – населення було доведено до масової голодної смерті.***

За даними вчених, найбільш постраждали від голоду тодішні Харківська і Київська області (теперішні **Полтавська, Сумська, Харківська, Черкаська, Київська, Житомирська**). На них припадає 52,8% загиблих. Смертність населення тут перевищувала середній рівень у 8-9 і більше разів. У нинішніх **Вінницькій, Одеській, Дніпропетровській** областях рівень смертності був вищий у 5-6 разів, у **Донбасі** – у 3-4 рази. Фактично **голод охопив весь Центр, Південь, Північ та Схід сучасної України. Соціально-демографічні та морально-психологічні наслідки Голоду 1932-1933 років актуальні й до сьогодні.**

Тоді на довгі десятиліття було підірвано матеріальну базу українського села, зруйновано його виробничу та товарну інфраструктуру, фізично знищено підприємницькі та ініціативні елементи, залякано цілі покоління українців, причому, не лише селян, зламано волю усього Українського народу до опору тоталітарній системі, до національного відродження.

МІЖНАРОДНЕ ВИЗНАННЯ ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РОКІВ ГЕНОЦИДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Історичний факт Голодомору 1932-1933 років в Україні визнали близько 70 країн світу, у тому числі **парламенти 10 країн визнали його актом геноциду (США, Канади, Естонії, Аргентини, Австралії, Італії, Угорщини, Литви, Грузії, Польщі).**

Своє ставлення до цієї трагедії висловили також **Іоанн Павло II та Генеральний директор ЮНЕСКО К.Мацуура**, які у 2003 році надіслали на адресу Українського народу відповідні послання у зв'язку з 70-ми роковинами Голодомору. Пам'ятники або пам'ятні знаки жертвам голодоморів в Україні встановлено у низці країн світу – **Австралії, Австрії, Аргентині, Бельгії, Естонії, Казахстані, Канаді, Росії (Тюмень), США (Вашингтон Чикаго, Клівленд)**, у процесі встановлення – пам'ятні знаки на території **Канади, США та Угорщини.**

Голодомори та репресії в Радянській Україні (Книги)

1. **Голодомор 1932 - 1933 років в Україні** : причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К. : ВД КМА, 2009. – 448 с.
2. **Голодомор 1932 - 1933 років. Геноцид українського народу** [Текст] : виставка / автори виставки: Денис Гетьман, Ігор Юхновський. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 2008. – 48 с. – Український інститут національної пам'яті.
3. **Голодомор в Україні 1932-1933 років за документами Політичного архіву Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина** [Текст] = Holodomor in Ukraine 1932-1933 in the documents of the Political archive of the Federal Foreign office of Germany / упоряд. А.І.Кудряченко. – К. : НІСД, 2008. – 336с.
4. **Голодомор: 1932-1933** [Интернет-ресурс] / Українське товариство охорони пам'яток історії та культури.
5. **Закляття безпам'ятства. Голодомор 1932-1933 років на Луганщині** [Текст] : (16x DVD-R 4,7 GB 120 min) / Панібратов О. та ін. – [б. м.] : [б. в.], [б. р.].
6. **Зранена нація. Художня та історична правда в творах письменників Луганщини про голодомори в Україні ХХ століття** [Текст] : навч. посіб. / упоряд. О.І.Неживого. – Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т.Шевченка", 2009. – 176 с.
7. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні** [Текст] / керівник авт. кол. І.Юхновський. – К. : Вид-во ім. О.Теліги, 2008. – 1000 с.
8. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Вінницька область** [Текст] / відповід. ред. В.П.Лациба. – Вінниця : ДП "ДФК", 2008. – 1360 с.
9. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Дніпропетровська область** [Текст] / керівник авт. кол. Є.І.Бородін. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2008. – 1248 с.
10. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Донецька область** [Текст]. Ч. 1. / керівник авт. кол. О.Л.Третяк; відповід. ред. С.Ф.Бледнов. – Донецьк : Вид-во КП "Регіон", вид-во "СПД Бледнов", 2008. – 784 с.
11. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Житомирська область** [Текст] / відповід. ред. В.М.Врублевський. – Житомир : Полісся, 2008. – 1116 с.
12. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Запорізька область** [Текст] / керівник наук.- ред. групи Ф.Г.Турченко. – Запоріжжя : Дике Поле, 2008. – 1080 с.

13. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Київська область [Текст] / відповід. ред. Г.С.Гай. – Біла Церква : Буква, 2008. – 1376 с.
14. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Кіровоградська область [Текст] / відповід. ред. О.О.Бабенко. – Кіровоград : ТОВ "Імекс ЛТД", 2008. – 920 с.
15. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Луганська область [Текст] / авт. кол. В.В.Михайличенко, М.О.Борзенко, В.Л.Жигальцева. – Луганськ : Янтар, 2008. – 920 с.
16. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Миколаївська область [Текст] / керівник авт. кол. М.М.Шитюк. – Миколаїв : Шамрай, 2008. – 864 с.
17. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Місто Київ [Текст] / керівник авт. кол. В.І.Марочко. – К. : Фенікс, 2008. – 584 с.
18. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Одеська область [Текст] : у 2 ч. Ч. 1. / голова роб. групи Л.І.Білоусова. – Одеса : Астропринт, 2008. – 1008 с.
19. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Полтавська область [Текст] / упоряд. О.О.Білоусько, Ю.М.Варченко, В.О.Мокляк та ін. – Полтава : Оріяна, 2008. – 1200 с.
20. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Сумська область [Текст] / керівник наук.-роб. групи І.Г.Федоренко. – Суми : Собор, 2008.-920с.
21. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Харківська область [Текст] / авт. кол. та упоряд. В.Я.Білоцерківський, О.С.Кириченко, О.В.Корнеєв та ін. – Харків : Фоліо, 2008. – 1023 с.
22. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Херсонська область [Текст] / керівник авт. кол. С.Г.Водотика. – Херсон : Наддніпрянська правда, 2008. – 844 с.
23. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Хмельницька область [Текст]. Книга 1. / відповід. ред. Г.Г.Осадча. – Хмельницький : ТОВ "Поліграфіст-2", 2008. – 752 с.
24. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Хмельницька область [Текст]. Книга 2. / відповід. ред. Г.Г.Осадча. – Хмельницький : ТОВ "Поліграфіст-2", 2008. – 1176 с.
25. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Черкаська область [Текст]. Ч. II. / упоряд. Е.А.Левицька, В.І.Захарченко, П.М.Жук та ін. – Черкаси : Вид. Чабаненко Ю., 2008. – 1200 с.

26. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Черкаська область [Текст]. Ч. I. / уряд. Е.А.Левицька, В.І.Захарченко, П.М.Жук та ін. – Черкаси : Вид. Чабаненко Ю., 2008. – 1200 с.
27. **Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.** Чернігівська область [Текст] / голова ред. кол. В.М.Хоменко. – Чернігів : Деснянська правда, 2008. – 1060 с.
28. **Блєднов, С. Ф.** Голодомор в Донбасі (1932-1933 рр.) [Текст] : авторський роздум, свідчення, документи / Станіслав Федосійович Блєднов. – Донецьк : Донбас, 2008. – 304 с.
29. **Верстюк, В.** Голодомор. Геноцид українського народу 1932 - 1933 [Текст] / Владислав Верстюк, Владимир Тылищак, Игор Юхновский. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 2008. – 25 с. – Український інститут національної пам'яті.
30. **Задніпровський, О. І.** Хроніка голоду 1946 - 1947 років у Донбасі [Текст] : монографія / Олександр Ілліч Задніпровський. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2007. – 372 с.
31. **Кіндратенко, А. М.** Етнічна війна 1917 - 1921 років та голодомор 1921 - 1923 років [Текст]. Ч.1 / Анатолій Миколайович Кіндратенко. – вид. четв. – К.-Харків, 2009. – 124 с. – Асоціація дослідження голодоморів і України.
32. **Кіндратенко, А. М.** Етнічні війни проти українців 1932 - 1933. Геноцид. Голодомор 1932 - 1933. Причини, жертви, злочинці [Текст]. Ч.ІІ / Анатолій Миколайович Кіндратенко. – вид. четв. доп. та уточн. – К.-Харків, 2008. – 104 с. – Асоціація дослідження голодоморів і України.
33. **Папуга, Я. Б.** Західна Україна і Голодомор 1932 - 1933 років: морально-політична і матеріальна допомога постраждалим [Текст] : монографія / Ярослав Богданович Папуга. – Львів : Астролябія, 2008. – 248 с.
34. **Сергійчук, В. І.** Як нас морили голодом / Володимир Іванович Сергійчук. – вид. 3-тє, доп. – К. : ПП Сергійчук М.І., 2006. – 392 с.
35. **Хмельковський, Л.** 136 призвідців Голодомору / Левко Хмельковський. – Львів : Свічадо, 2009. – 135 с.
36. **Шуйський, І. В.** Голодомор у першій столиці [Текст] / І. В. Шуйський, В. А. Полянецький. – Харків : ШАНС, 2008. – 288 с.

Голодомор 1932-1933 років як геноцид українського народу

37. **Голодомор 1932-1933 років.** Геноцид українського народу [Текст] : виставка / автори виставки: Денис Гетьман, Ігор Юхновський. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 2008. – 48 с. – Український інститут національної пам'яті.
38. **Голодомор - геноцид: доповідь ПАРЄ засуджує "злочин тоталітарного комуністичного режиму"** // День. – 2010. – 27 квітня (№ 74). – С. 1.
39. **Голодомор окремо, геноцид окремо:** Парламентська Асамблея Ради Європи відмовилася визнати Голодомор 1932-1933 років в Україні геноцидом українського народу // Голос України. – 2010. – 30 квітня (№ 80-81). – С. 1, 32.
40. **Антонович, М.** Голодомор 1932-1933 років в Україні як злочин геноциду / М. Антонович // Ідентичність і пам'ять у пострадянській Україні : монографія / відп. ред. Мирослава Антонович. – К., 2009. – С. 41-58. – Бібліогр.: 52 назв.
41. **Антонович, М.** Голодомор як геноцид: трагедія українського селянства лягає в канву західних оцінок явища геноциду / М. Антонович // Український тиждень. – 2011. – № 15. – С. 42-43.
42. **Білокінь, С.** Голодомор, різні типи й способи організації терору / С. Білокінь // Освіта і управління. – 2008. – Т. 11, № 4. – С. 90-96. – Бібліогр.: с. 96.
43. **Бузейчук, В.** Голодомор не лише організували, а й намагались приховати / В. Бузейчук // Музеї України. – 2009. – № 4. – С. 32-35.
44. **Валентин Наливайченко:** Голодомор-геноцид 33-го був одним із найжорстокіших злочинів тоталітаризму проти нашого народу // Голос України. – 2009. – № 28 листопада (№226). – С. 11.
45. **Верстюк, В.** Голодомор 1932-1933 років в Україні - геноцид українського народу / В. Верстюк // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні : причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 15-32.
46. **Верстюк, В.** Голодомор. Геноцид українського народу 1932 - 1933 [Текст] / Владислав Верстюк, Владимир Тылищак, Игорь Юхновский. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 2008. – 25 с. – Український інститут національної пам'яті.
47. **Верт, Н.** Жнива геноциду (Голодомор 1932-1933 р.р.) / Н. Верт // Критика. – 2009. – Березень-Квіт, № 3-4. – С. 5-7.
48. **Веселова, О.** Свідчення очевидців голоду - геноциду 1932 - 1933 років в Україні як джерело вивчення його причин і наслідків / О. Веселова // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст]: матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І. Р. Юхновський. – К., 2009. – С. 189-211.

- 49. Веселова, О.** Свідчення очевидців голоду-геноциду 1932-1933 рр. в Україні як джерело дослідження його причин і наслідків / О. Веселова // Історичний журнал. – 2009. – № 5. – С. 3-17. – Бібліогр. : с. 16-17.
- 50. Гриневич, Л.** Відкриття Голоду : історик Людмила Гриневич дослідила причини й хронологію голоду 1928 року в Україні, що став "плацдармом" для реалізації геноциду в 1933-му / Л. Гриневич // Україна молода. – 2010. – № 9 червня (№103). – С. 10-11.
- 51. Демченко, Т.** Свідчення про Голодомор як джерело до вивчення феномену сталінських активістів / Т. Демченко // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст]: матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 211-229.
- 52. Дудчак, А.** Голод. Голодомор. Геноцид. Кто винуват в трагедии народоv ? / А. Дудчак // Київська старовина. – 2010. – № 5. – С. 84-93.
- 53. Дупляк, М.** Famine in Ukraine 1932-1933: Genocide by Other Means: [Голодомор в Україні 1932-1933: Геноцид за всіма критеріями] / М. Дупляк // Рідна школа. – 2008. – Ч.3 (151), листопад. – С. 4-8.
- 54. Євсєєва, Т.** Голод-геноцид 1932 - 1933 років в Україні як чинник формування неправославної політичної нації / Т. Євсєєва // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст]: матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 239-255.
- 55. Злочин Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні** // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57 : Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 4-7.
- 56. Капсамун, І.** Прийняти минуле : Людмила Гриневич: В українському суспільстві очевидною є тенденція до встановлення консенсусу в сприйнятті Голодомору-геноциду / І. Капсамун // День. – 2010. – 1 грудня (№ 220). – С. 4.
- 57. Капустян, Г. Т.** "Національний вимір геноциду": сучасна українська історіографія голодомору 1932-1933 рр. / Г. Т. Капустян // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету / відп. ред. ред. кол.: Ф.Г.Турченко. – Запоріжжя, 2007. – Вип. XXI. – С. 399-402. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/historySciWorks/21/21/kapustyan.pdf>.
- 58. Климко, С.** Василь Лісовий: Голодомор як геноцид / С. Климко // Слово Просвіти. – 2009. – № 26 лист.-2 гр. (№47). – С. 5.
- 59. Кульчицький, С.** Голод 1932 - 1933 рр. в Україні як геноцид / С. Кульчицький // Бахмутський шлях. – 2006. – № 3-4. – С. 107-130.
- 60. Кульчицький, С.** Голодомор - 33 : сталінський задум та його виконання / С. Кульчицький // Історія України. – 2009. – березень № 10, (602) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 4-6. – Бібліогр. : с. 6.

- 61. Кульчицький, С.** Голодомор - 33 : сталінський задум та його виконання / С. Кульчицький // Історія України. – 2009. – № 6, лютий (598) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 5-7. – Бібліогр. : с. 7.
- 62. Кульчицький, С.** Голодомор - 33: сталінський задум та його виконання / С. Кульчицький // Історія України. – 2009. – № 7, лютий (599) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 9-11. – Бібліогр. : с. 11.
- 63. Кульчицький, С.** Голодомор: трагедія чи геноцид?: слідами дискусії в Москві: Продовження. Початок читайте в № 165 "День" / С. Кульчицький // День. – 2010. – 16 вересня (№ 166). – С. 4.
- 64. Кульчицький, С.** Голодомор: трагедія чи геноцид?: слідами дискусії в Москві / С. Кульчицький // День. – 2010. – 15 вересня (№ 165). – С. 4.
- 65. Кульчицький, С.** Голодомор : трагедія чи геноцид?: слідами дискусії в Москві / С. Кульчицький // День. – 2010. – 17-18 вересня (№ 167-168). – С. 5.
- 66. Кульчицький, С.** Голодомор: трагедія чи геноцид?: слідами дискусії в Москві / С. Кульчицький // День. – 2010. – 21 вересня (№ 169). – С. 4.
- 67. Кульчицький, С.** Голодомор-33 : сталінський задум та його виконання / С. Кульчицький // Історія України. – 2009. – № 5, лютий (597) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 8-11. – Бібліогр. : с. 11.
- 68. Кульчицький, С.** Голодомор-33 : сталінський задум та його виконання / С. Кульчицький // Історія України. – 2009. – квітень № 13, (605) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 10-11. – Бібліогр. : с. 11.
- 69. Кульчицький, С.** Голодомор-33 : сталінський задум та його виконання / С. Кульчицький // Історія України. – 2009. – квітень № 15, (607) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 9-13. – Бібліогр. : с. 13.
- 70. Кульчицький, С.** Голодомор-33 : сталінський задум та його виконання / С. Кульчицький // Історія України. – 2009. – квітень № 14, (606) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 12-14. – Бібліогр. : с. 14.
- 71. Кульчицький, С.** Голодомор-33 : сталінський задум та його виконання / С. Кульчицький // Історія України. – 2009. – травень № 17, (609) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 11-15. – Бібліогр. : с. 15.
- 72. Кульчицький, С.** Повторний штурм : чому нас не розуміють? Про український Голодомор як геноцид / Станіслав Кульчицький / С. Кульчицький // День. – 2009. – 20 листопада (№ 211). – С. 6.
- 73. Кульчицький, С.** Повторний штурм : Чому нас не розуміють? Про український Голодомор як геноцид / Станіслав Кульчицький / С. Кульчицький // День. – 2009. – 18 листопада (№ 209). – С. 6.
- 74. Кульчицький, С.** Січень 1933 року: від голоду до Голодомору / С. Кульчицький // Сучасність. – 2009. – № 1-2. – С. 174-191.

- 75. Музиченко, Я.** Через Голод - до Життя : чому геноцид не допоміг ідеологам світової революції "перетравити" українську націю / Я. Музиченко // Україна молода. – 2009. – 28 листопада (№ 223). – С. 7.
- 76. Нагірняк, І.** Голодомор за сценарієм: [Голод 1947 р.] / І. Нагірняк // Слово Просвіти. – 2010. – 29 липня - 4 серпня (№ 30). – С. 5.
- 77. Наукова оцінка, міжнародний резонанс та громадська думка : світ засуджує Голодомор-геноцид // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57 : Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 201-222.**
- 78. Нікітенко, К.** Українців убивали мільйонами: терор голодом : 1920-ті - сталінська генеральна репетиція 1932-1933 рр. / К. Нікітенко // Українське слово. – 2010. – 28 січня-2 лютого (№ 4). – С. 5.
- 79. Обушний, М.** Політико-психологічні аспекти Голодомору 1932-1933 років / М. Обушний, Т. Воропаєва // Соціальна психологія. – 2009. – № 2. – С. 39-48. – Бібліогр. : с. 48.
- 80. Обушний, М. І.** Український народ був засуджений на знищення диктаторським режимом Москви. Голодомор 1932-1933рр. у політико-психологічному ракурсі / М.І. Обушний, Т.С. Воропаєва / М. І. Обушний // Українське слово. – 2009. – № 20-26 травня (№20). – С. 11.
- 81. Обушний, М. І.** Український народ був засуджений на знищення диктаторським режимом Москви. Голодомор 1932-1933рр. у політико-психологічному ракурсі / М. І. Обушний, Т.С. Воропаєва / М. І. Обушний // Українське слово. – 2009. – 27травня-2 червня (№ 21). – С. 7.
- 82. Обушний, М. І.** Український народ був засуджений на знищення диктаторським режимом Москви. Голодомор 1932-1933рр. у політико-психологічному ракурсі / М. І. Обушний, Т. С. Воропаєва / М. І. Обушний // Українське слово. – 2009. – 13-19 травня (№ 19). – С. 5.
- 83. Обушний, М. І.** Український народ був засуджений на знищення диктаторським режимом Москви. Голодомор 1932-1933рр. у політико-психологічному ракурсі / М. І. Обушний, Т. С. Воропаєва / М. І. Обушний. – народ був засуджений на знищення диктаторським режимом Москви. Усі плани і дії // Українське слово. – 2009. – 29 квітня - 5 травня(№ 17). – С. 5.
- 84. Обушний, М. І.** Український народ був засуджений на знищення диктаторським режимом Москви. Голодомор 1932-1933рр. у політико-психологічному ракурсі / М. І. Обушний, Т. С. Воропаєва / М. І. Обушний // Українське слово. – 2009. – 6 - 12 травня (№ 18). – С. 5.
- 85. Омельченко, Г.** Голодомор 1932-1933 років в Україні - геноцид української нації та деякі аспекти російської політики сьогодні : Тези виступу нар. депутата України, чл. Парламентської Асамблеї Ради Європи на Міжнар. конференції "Майбутнє прав людини і демократії в Європі: роль Ради Європи" 10-11 вересня 2009 року в Парижі / Г. Омельченко // Флот України. – 2009. – 7 листопада (№ 88). – С. 5-6.

- 86. Панченко, П.** Кремлівський сценарій Голодомору / П. Панченко // Слово просвіти. – 2008. – 23 - 29 жовтня (№ 43). – С. 3.
- 87. Панчук, О. А.** Усний журнал "Минуле стукає в наші серця" : [виховний захід; вшанування пам'яті жертв Голодомору і політичних репресій; 11 клас] / О. А. Панчук // Кращі позакласні заходи / уклад. Є.І.Науменко, О.М.Чхайло. – Харків, 2008. – Вип. 1. – С. 115-128. – (Б-ка журналу "Вивчаємо українську мову та літературу" ; Вип. № 5 (54)).
- 88. Петренко, В. І.** Більшовицька влада та подільське селянство у 1920-х-першій половині 1930-х рр.: причини, технології, демографічні наслідки Голодомору-геноциду : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01: захищ. 20.01.10 / Володимир Іванович Петренко. – Кам'янець-Подільський, 2009. – 20 с.
- 89. Попкова, А.** Каталонія засудила геноцид українців: Міжнародне визнання парламентами світу акту Голодомору в Україні - процес безперервний" / Аліна Попкова / А. Попкова // День. – 2009. – № 7 квітня (№59). – С. 1, 3.
- 90. Романчук, О. К.** Голодомор як геноцид : чому обурюються росіяни / О. К. Романчук // Слово Просвіти. – 2010. – 11-17 листопада (№ 45). – С. 6-7.
- 91. Семенюк, С.** Чому був голод в Україні у 20-х і 40-х, або Прелюдія і післямова до геноциду 30-х років / С. Семенюк // Українське слово. – 2010. – 17-23 листопада (№ 46). – С. 7.
- 92. Сербин, Р.** Осмислення Голодомору у світлі Конвенції ООН про геноцид / Р. Сербин // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 400-413.
- 93. Сіріол, К. М.** Скільки нам ще страждати? [Племінниця журналіста Гарета Джонса, який першим у західній пресі назвав Голодомор 1932-33 рр. результатом сталінського геноциду] / Коллі М. Сіріол // Слово Просвіти. – 2010. – № 25 лист.-1 гр. (№47). – С. 1, 3.
- 94. Шаповал, Ю.** Голодомор і репресії в Україні / Ю. Шаповал // Критика. – 2008. – Грудень № 12. – С. 8-10.
- 95. Юхновський, І.** Голодомор - геноцид українського народу / І. Юхновський, В. Верстюк // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 37-50.

Спогади сучасників про Голодомори в Україні

- 96. Ахинько, Е.** Михайловці бунтували против хлебозаготовок и спасались от голода на донецких шахтах: (до Дня памяти жертв Голодомора) / Е. Ахинько // МИГ. – 2010. – 25 ноября (№ 47). – С. 14.
- 97. Вертій, О.** Пам'ять народу неубієнна : зі спогадів Антоніни Андріївни Голодної із Гераськового хутора Семенівської сільради Липоводолинського р-ну Сумської обл. / О. Вертій // Берегиня. – 2010. – № 2. – С. 5-10.
- 98. Веселова, О.** Свідчення очевидців голоду - геноциду 1932 - 1933 років в Україні як джерело вивчення його причин і наслідків / О. Веселова // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст]: матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І. Р. Юхновський. – К., 2009. – С. 189-211.
- 99. Веселова, О.** Свідчення очевидців голоду-геноциду 1932-1933 рр. в Україні як джерело дослідження його причин і наслідків / О. Веселова // Історичний журнал. – 2009. – № 5. – С. 3-17. – Бібліогр. : с. 16-17.
- 100. Виноградська, Н.** Згадайте нас - бо ми колись жили... : Фрагменти з книги "Голодомор" (Харків, "Оригінал", 2007) / Н. Виноградська // Вітчизна. – 2008. – № 11-12. – С. 139-143.
- 101. Голодомор в Україні 1932-1933 років за документами Політичного архіву Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина [Текст] = Holodomor in Ukraine 1932-1933 in the documents of the Political archive of the Federal Foreign office of Germany / упоряд. А.І.Кудряченко. – К. : НІСД, 2008. – 336 с.**
- 102. Голодомор очима українців // Флот України. – 2009. – 28 листопада (№ 94). – С. 7.**
- 103. Голодомор: 1932-1933 [Интернет-ресурс] / Українське товариство охорони пам'яток історії та культури.**
- 104. "Голодомор пам'ятаю..." : (витяги з протоколів допитів свідків) // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57: Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 23-40.**
- 105. Гур'єва, О.** Першовитоки голодомору : хлібозаготівельна повинність колгоспів України 1931 року / О. Гур'єва // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 221-226.
- 106. Іваненко, В.** Соціально-політичні та національні аспекти голодного лихоліття в Україні міжвоєнної доби / В. Іваненко // Грані. – 2004. – № 2 (34). – С. 3-9.
- 107. Іваненко, В. В.** Голодомор 1932-1933 рр. і Дніпропетровщина : деякі аспекти історії, методології та історіографії / В. В. Іваненко // Придніпров'я: історико-краєзнавчі дослідження [Текст]: збірник наукових праць. – Дніпропетровськ, 2007. – Вип. 4. – С. 167-176. – Бібліогр. : с. 175-176.

- 108. Каленюк, С.** Новосиротине, або Короткий курс історії неіснуючого селища неіснуючої країни (колективізація, голодомор) / С. Каленюк // Бахмутський шлях. – 2006. – № 3-4. – С. 77-84.
- 109. Карпенко, М. П.** Сумщина в умовах Голодомору 1932-1933 рр. / М. П. Карпенко // Краєзнавчий збірник [Текст]: статті та матеріали / за ред. В.С.Терентьєва. – Суми, 2006. – [Вип. 2.]. – С. 116-128. – Бібліогр. : с. 128.
- 110. Кондрашин, В.** Голод 1932 - 1933 годов - трагедия народов СССР / В. Кондрашин // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст]: матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 38-47.
- 111. Лепа, В.** Голос із пекла: спогади одного з мільйонів українців, який пережив голодомор / В. Лепа // День. – 2010. – 26 – 27 лютого (№ 34-55). – С. 9.
- 112. Маслюк, А. М.** Особливості переживання людиною довготривалої фізіологічної депривації (на матеріалах Голодоморів України): автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 : захищ. 02.07.10 / Андрій Миколайович Маслюк. – Луцьк, 2010. – 19 с.
- 113. Мельник, М.** У той голодний рік : [Голод 1947 р.] / М. Мельник // Слово Просвіти. – 2010. – 8 - 14 липня (№ 27). – С. 7.
- 114. Музиченко, Я.** Війна після Голоду : дружина провідника ОУН Фастівщини - про те, як 1933 рік навчив "радянську" молодь мислити й боротися / Я. Музиченко // Україна молода. – 2009. – № 27 березня (№56). – С. 18.
- 115. Пиріг, Р.** Джерела з історії голодомору 1932 - 1933 років в Україні : археографічний сегмент / Р. Пиріг, О. Пиріг // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні : причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст]: матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І. Р. Юхновський. – К., 2009. – С. 119-133.
- 116. Пшеничний, Т. Ю.** Голод 1932 - 1933 років в Україні (на матеріалах Південно-Східних областей) [Текст]: автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01: захищ. 12.09.08 / Тарас Юрійович Пшеничний. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – 18 с.
- 117. Реакція світу на Голодомор в Україні 1932 - 1933** (документальні матеріали). – 48 с.
- 118. Решетняк, Л.** Спогади майстра : [голод 1933 року на Дніпропетровщині] / Л. Решетняк // Берегиня. – 2008. – № 4. – С. 43-54.
- 119. Розсекречені документи звинувачують :** [документи про Голодомор] // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57: Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 41-77.

120. **Рябчук, М.** Лікування амнезії: Передмова до французького перекладу спогадів Анастасії Лисивець "Спомини. Ведикий голод. Велика війна" / М. Рябчук // Українська культура і життя. – 2009. – № 27 лист.-4 гр. (№47). – С. 19-20.
121. **Салімонович, Л.** "ББО" - абрєвіатура голоду : у Харкові знайшли унікальні архівні документи, які свідчать про Голодомор в Україні / Л. Салімонович // Україна молода. – 2009. – 15 серпня (№149). – С. 3.
122. **Сергійчук, В. І.** Як нас морили голодом / Володимир Іванович Сергійчук. – вид. 3-тє, доп. – К. : ПП Сергійчук М. І., 2006. – 392 с.
123. **Сирота, О.** Голодомор 1932-1933 років очима його сучасників / О. Сирота // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 393-400.
124. **Скоряк, А.** Голодомор 1932 - 1933 років на Полтавщині : зі спогадів очевидців (на прикладі опитування жителів села Дрижина Гребля Кобеляцького району Полтавської області) / А. Скоряк // Берегиня. – 2010. – № 3. – С. 3-9. – Бібліогр. : с. 9.
125. **Трагічні сторінки моєї Вітчизни.** Голод 1932 - 1933 років у Кобеляцькому районі на Полтавщині [Текст] : спогади, списки померлих / записи провів Валентин Голяник. – вид.3-тє, допов. – К. : Університетське вид-во Пульсари, 2008. – 192 с.
126. **Удод, О.** Діяльність державних архівів України із розширення документальної бази дослідження голодомору 1932 - 1933 років / О. Удод // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 133-144.
127. **Хоменко, В.** Голод в Криму: свідчення жертв та істориків (1921-1923 рр.) / В. Хоменко // Слово Просвіти. – 2010. – 2-8 грудня (№ 48). – С. 4.
128. **Шитюк, М.** Селянство Миколаївщини в умовах Голодомору 1932 - 1933 років : трагічна статистика жертв сталінізму / М. Шитюк // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні : причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І. Р. Юхновський. – К., 2009. – С. 346-363.
129. **Ще живі очевидці тих подій:** [Голодомор] // Голос України. – 2010. – 24 квітня (№ 74). – С. 9.

Голодомор: правовий та історичний аспекти

- 130.** **Витяги з міжнародно-правових актів і національного законодавства :** запобігаючи злочинам проти людства : [Голодомор] // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57 : Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 8-19.
- 131.** **Витяги з міжнародно-правових актів і національного законодавства :** запобігаючи злочинам проти людства : [Голодомор] // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57 : Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 8-19.
- 132.** **Витяги з міжнародно-правових актів і національного законодавства :** запобігаючи злочинам проти людства : [Голодомор] // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57 : Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 8-19
- 133.** **Постанова про порушення кримінальної справи, об'єднання та сприйняття її до свого провадження :** [Голодомор] // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57 : Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 122-126.
- 134.** **Василенко, В.** Голодомор 1932-1933 років в Україні: правова оцінка / В. Василенко // Наука і суспільство. – 2010. – № 11-12. – С. 18-27.
- 135.** **Василенко, В.** Кримінальна справа "Голодомор - 1932 - 1933: правові колізії чи нехтування пам'яттю жертв? / В. Василенко // Дзеркало тижня. – 2009. – № 20-26 червня (№ 22-23). – С. 23.
- 136.** **Василенко, В.** Спроба з негідними засобами: хто і навіщо прагне переглянути Закон "Про голодомор 1932-1933 років в Україні" / В. Василенко // День. – 2010. – 8 червня (№ 97). – С. 4.
- 137.** **Василенко, В.** Голодомор 1932-1933 років в Україні : правова оцінка / В. Василенко // Наука і суспільство. – 2010. – № 11-12. – С. 18-27.
- 138.** **Головко, В.** Ідентичності проти історіографії : проблеми сприйняття голодомору 1932 - 1933 років сучасним українським суспільством / В. Головко // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І. Р. Юхновський. – К., 2009. – С. 255-266.
- 139.** **Голодомор 1932 - 1933 років в Україні:** причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К. : ВД КМА, 2009. – 448 с.
- 140.** **Горбуров, К.** Голод 1946 - 1947 рр. у вітчизняній та зарубіжній історіографії / К. Горбуров // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика [Текст] : збірник статей / відп. ред. В.М. Даниленко. – К., 2007. – Вип. 11. – С. 338-346.

141. **Єфіменко, Г.** Голодомор як результат національної політики Кремля / Г. Єфіменко // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 109-119.
142. **Захаров, Є.** Правова кваліфікація Голодомору 1932 - 1933 років в Україні та на Кубані як злочину проти людяности та як геноциду / Є. Захаров // Критика. – 2008. – Жовтень-Листопад №10. – С. 5-14.
143. **Зранена нація.** Художня та історична правда в творах письменників Луганщини про голодомори в Україні ХХ століття [Текст] : навч. посіб. / упоряд. О.І.Неживого. – Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т.Шевченка", 2009. – 176 с.
144. **Капсамун, І.** Загроза пам'яті : почалося все зі зникнення з сайту Президента розділу про Голодомор... / І. Капсамун // День. – 2010. – 9 грудня (№ 226). – С. 6.
145. **Капустян, Г.** Оцінка Голодомору 1932 - 1933 рр. в Україні в документах усної історії / Г. Капустян // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І.Р.Юхновський. – К., 2009. – С. 169-189.
146. **Косів, М.** Злочин проти Землі і Неба: [Закон України "Про Голодомор в Україні 1932-1933 років в Україні"] / М. Косів // Голос України. – 2010. – 4 вересня (№ 164). – С. 10-11.
147. **Кудряченко, А. І.** Повернення історичної правди про Голодомор 1932-1933 рр. в Україні - імператив часу / А. І. Кудряченко // Стратегічні пріоритети : науково-аналітичний шоквартальний збірник / голов. ред. Ю.Г.Рубан. – К., 2007. – С. 77-82.
148. **Кульчицький, С.** Слід розуміти, що означатиме корекція закону про Голодомор / С. Кульчицький // День. – 2010. – 22 червня (№ 107). – С. 4.
149. **Кульчицький, С.** Історичний вимір Голодомору / С. Кульчицький // День. – 2010. – 4 серпня (№ 137). – С. 4.
150. **Кульчицький, С.** Таємниці радянського голоду початку 30-х рр. : звіт із московського колоквиуму / Станіслав Кульчицький / С. Кульчицький // День. – 2010. – 12 січня (№ 1). – С. 6.
151. **Кульчицький, С.** Чи варто ревізувати закон про Голодомор? / С. Кульчицький // День. – 2010. – 22 липня (№ 128). – С. 4.
152. **Кутья, О. А.** Державна політика стосовно неповнолітніх в Україні в умовах Голодомору 1932-1933 рр. / О. А. Кутья // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія: Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки. – 2007. – Вип. 9 (767). – С. 78-86. – Бібліогр. : с. 86.
153. **Кушнеж, Р.** Документи польської дипломатії про Голодомор / Р. Кушнеж // Український історичний журнал. – 2008. – № 6. – С. 196-211.
154. **Кушнеж, Р.** Документи польської дипломатії та розвідки про Голодомор / Р. Кушнеж // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки,

правова оцінка [Текст] : матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І. Р. Юхновський. – К., 2009. – С. 144-169.

155. **Музиченко, Я.** Вирок голоду : апеляційний суд Києва назвав організаторів Голодомору 1932-1933 рр. Історичну справедливість відновлено / Я. Музиченко // Україна молода. – 2010. – 15 січня (№ 7). – С. 7.
156. **Надеїн, В.** Про користь ненависті до України: [Голодомор і сучасна Росія] / Володимир Надеїн / В. Надеїн // День. – 2009. – 28 березня (№ 53). – С. 4.
157. **Назарова, К. В.** Сучасна історіографія Голодомору 1932 - 1933 років в Україні : 1986 - 2009 роки : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.06: захищ. 19.04.11 / Катерина Вікторівна Назарова. – Миколаїв, 2011. – 20 с.
158. **Назарова, К.** Формування концептуальних підходів до вивчення Голодомору 1932 - 1933 рр. в Україні у сучасній англо-американській радянології / К. Назарова // Мандрівець. – 2010. – № 5. – С. 40-44. – Бібліогр. : с. 44.
159. **Папуга, Я. Б.** Західна Україна і Голодомор 1932 - 1933 рр.: морально-політична і матеріальна допомога населенню УСРР [Текст] : автореф. дис. ... канд. істор. наук : 07.00.01 : захищ. 26.06.07. / Ярослав Богданович Папуга. – Львів, 2007. – 20 с.
160. **Папуга, Я.** Позиція Варшави щодо Голодомору 1932-1933 рр. / Я. Папуга // Мандрівець. – 2010. – № 4. – С. 38-42. – Бібліогр.: с. 42.
161. **Поташний, Ю.** Голодомор і політики / Ю. Поташний // Віче. – 2010. – № 21. – С. 16-18.
162. **Серпутько, А. Ю.** Сучасна українська та російська історіографія причин та наслідків голодомору в УСРР 1932-1933 років [Текст] : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.06: захищ. 17.06.09 / Алла Юрійівна Серпутько. – Черкаси, 2009. – 20 с.
163. **Сірук, М.** У ПАРЄ вітають рішення українського суду щодо Голодомору: Ольга Герасим'юк : Голос голови політичного комітету додасть нам сили для досягнення нашої мети / М. Сірук // День. – 2010. – 20 січня (№ 7). – С. 1.
164. **Стуканов, С.** Донецькі історики у пошуках правди: у столиці Донбасу представлено довідник "Голодомор" / С. Стуканов // День. – 2010. – № 2 грудня (№ 221). – С. 1.
165. **Сюндюков, І.** Світло у темряві : правду про Голодомор в Україні прагнули донести до світової громадськості ще в час скоєння злочину / І. Сюндюков // День. – 2010. – 26-27 листопада (№ 217-218). – С. 8.
166. **Ткаченко, В.** Покаяння як момент істини : проблема Голодомору в контексті "спільної історії" України та Росії / В. Ткаченко // День. – 2010. – 9-10 липня (№ 119-120). – С. 8.
167. **Футей, Б.** Відповідальність держави : коментар щодо порушення СБУ кримінальної справи по Голодомору / Б. Футей // Юридичний вісник України. – 2009. – 10-16 жовтня (№ 41). – С. 10.

Політичні діячі та видатні люди про Голодомор та репресії в Україні

168. **Бережина, А.** Ленінський план Голодомору: [Бесіда з Миколою Сядристим, народним художником України. членом Асоціації дослідників голодоморів в Україні] / А. Бережина // Українська культура і життя. – 2009. – № 4-11 грудня (№48). – С. 22-23.
169. **Войцехівський, Б.** Два художники - вічна тема голодомору : слово про художника Валерія Франчука / Б. Войцехівський // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 216-220.
170. **Головченко, В.** Міжнародно-політичний вимір українського голодомору 1932-1933 рр. / В. Головченко // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 141-150.
171. **Задніпровський, О.** Український Голодомор 1932-1933 років у світовому вимірі / О. Задніпровський // Донецький вісник наукового товариства ім. Шевченка / Відповід. ред. В.Білецький. – Донецьк, 2003. – Т. 4 : Філософія, історія, мова та література. – С. 213-224.
172. **Істини та домисли про Голодомор:** Пол Роуен: це була очевидна і цілеспрямована спроба придушення українського народу // День. – 2010. – № 12 травня (№79). – С. 3.
173. **Кудряченко, А. І.** Тяжкі виміри Голодомору в Україні 1932-1933 років за оцінками тогочасних німецьких дипломатів / А. І. Кудряченко // Науковий вісник Дипломатичної академії України [Текст] / за заг. ред. Б.І.Гуменюка, В.Г.Ціватого. – К., 2008. – Вип. 14 : Зовнішня політика і дипломатія: історична ретроспектива, традиції, сьогодення. – С. 239-245.
174. **Кульчицький, С.** Уроки мельбурнських зустрічей: Українці та росіяни зможуть знайти спільну мову в оцінках голоду 1932-1933 рр. тільки за допомогою міжнародної наукової спільноти / Станіслав Кульчицький / С. Кульчицький // День. – 2009. – № 23 квітня (№ 70). – С. 4.
175. **Кульчицький, С.** Уроки мельбурнських зустрічей: Українці та росіяни зможуть знайти спільну мову в оцінках голоду 1932-1933 рр. тільки за допомогою міжнародної наукової спільноти / Станіслав Кульчицький / С. Кульчицький // День. – 2009. – № 22 квітня (№ 69). – С. 4.
176. **Кульчицький, С.** Уроки мельбурнських зустрічей: українці та росіяни зможуть знайти спільну мову в оцінках голоду 1932-1933 рр. тільки за допомогою міжнародної наукової спільноти / Станіслав Кульчицький / С. К ульчицький // День. – 2009. – № 24 квітня (№71). – С. 6.
177. **Куш, С.** Книга Пам'яті та Ріка Забуття : Валерій Франчук: над циклом із 126 полотен, присвячених пам'яті жертв Голодомору, я працював 17 років / С. Куш // День. – 2011. – 11-12 лютого (№ 24-25). – С. 24.

- 178. Мокренко, А.** Я довго шукав себе у житті : видатний співак розповів про те, як вижив немовлям у часи Голодомору, як важко ішов до оперної сцени та як рятував Національну оперу у скрутні 90-ті : [інтерв'ю зі співаком] / А. Мокренко ; розмовляла Ліна Кушнір // Україна молода. – 2010. – 10 листопада, (№ 210). – С. 6-7.
- 179. Свідчать іноземні дипломати :** [Голодомор] // Вісник Служби безпеки України. – 2010. – № 57 : Спеціальний випуск. За матеріалами кримінальної справи про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. – С. 78-92.
- 180. Сюдюков, І.** Знати цю правду страшно, проте ще страшніше - одвернутись від неї: ... допрем'єрний показ фільму голівудського режисера про терор голодом в Україні / Ігор Сюдюков // День. – 2009. – 26 листопада (№ 215). – С. 4.
- 181. Тимошенко, Ю.** Звернення Прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко з приводу вшанування жертв Голодомору / Ю. Тимошенко // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 1 грудня (№223). – С. 2.
- 182. У Франції вийшла книга** про Голодомор // Українське слово. – 2010. – 24-30 листопада (№ 47). – С. 12.
- 183. Шаповал, Ю.** Інтеграція Голодомору в європейську і світову культуру пам'яті: учора у Видавничому домі "Етево-Моглянська академія" була представлена книжка американського професора Нормана Неймарка "Геноцид Сталіна" / Ю. Шаповал // День. – 2011. – № 12 травня (№79). – С. 4.
- 184. Шаповал, Ю.** Німецький дипломат про Голодомор / Ю. Шаповал // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 214-215.
- 185. Шаповал, Ю.** Пам'ять про Голодомор 1932-1933 років в Україні: нові архівні відкриття, нові дискусії / Ю. Шаповал // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса. – 2010. – №3(47), травне-червень. – С. 95-103. – Бібліогр.: 18 назв.
- 186. Шиманський, О.** Він першим розповів світу про Голодомор : у Кембріджі відкриється виставка щоденників Гарета Джонса / О. Шиманський // Україна молода. – 2009. – 14 листопада (№ 213). – С. 2.
- 187. Шот, М.** Не втихне біль Голодомору: [Розмова з канд. істор. наук, доцентом Тернопільського нац. економіч. ун-ту Миколою Лазаровичем] / М. Шот // Урядовий кур'єр. – 2009. – 1 грудня (№ 223). – С. 6.
- 188. Ющенко, В.** Забути неможливо: Промова Президента України Віктора Ющенка в День пам'яті жертв Голодомору / В. Ющенко // Урядовий кур'єр. – 2009. – 1 грудня (№ 223). – С. 3.
- 189. Ющенко, В.** Щоб не повторилося ніколи : З виступу Президента України В.А. Ющенка 15 травня 2005 року на мітингу в Биківні з нагоди Дня пам'яті жертв комуністичних репресій і голодоморів / В. Ющенко // Реабілітовані історією [Текст] : Запорізька область / ред. кол. Фролов М.О.(голова) та ін. – Запоріжжя, 2006. – Книга третя. – С. 9.

**Голодомор.
Народна пам'ять
(статті в періодичних виданнях)**

- 190.** Авраменко, Ю. Пом'янемо жертв голодомору 1932-1933 рр. на Переяславщині / Ю. Авраменко // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 211-213.
- 191.** Архипенко, Ф. "Якщо вони помруть, це буде уроком для інших": Щодо статті С. Кульчицького про голод в Україні... / Федір Архипенко / Ф. Архипенко // День. – 2009. – № 27 листопада (№ 216). – С. 21.
- 192.** Василяшко, В. "Не підлягає забуттю": [Голодомор 1932-1933 років в Україні] / В. Василяшко // Наука і суспільство. – 2010. – № 11-12. – С. 28-35.
- 193.** Васильєв, В. Великий голод і велике начальство / В. Васильєв // Критика. – 2008. – Грудень № 12. – С. 11-14.
- 194.** Васильчук, В. Це - святий обов'язок перед нащадками: [Пам'яті жертв Голодомору присвячується...] / В. Васильчук // Флот України. – 2010. – № 27 листопада (№94). – С. 4.
- 195.** Великий голод: втрати населення в Україні / Ж. Валлин, Ф. Месле, С. Адамець, С. Пирожков // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – № 2. – С. 3-11. – Бібліогр.: с. 10-11.
- 196.** Веселова, О. Україна пам'ятає : (пам'ятні знаки та пам'ятники жертвам геноциду голодом 1932-1933 років) / О. Веселова // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 174-185.
- 197.** Гірник, Г. Музей пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років / Г. Гірник // Музеї України. – 2009. – № 3. – С. 8-9.
- 198.** Голодомор 1932-1933 років. Пам'ять народу : Всеукраїнський просвітницько-патріотичний конкурс // Історія України. – 2009. – №5, лютий (597) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 12-14.
- 199.** Голодомор 1932-1933 рр. : "круглий стіл" в Національному педагогічному університеті ім. М.П. Драгоманова // Історія України. – 2009. – №5, лютий (597) : Правознавство та інші суспільні дисципліни. – С. 15.
- 200.** Горлиця, Д. Страшна бувальщина (про Великий Голод в Україні) / Д. Горлиця // Рідний край. – 2009. – № 2. – С. 73-74.
- 201.** Грабовський, С. Голодомор: суд завершений. Справа триває / С. Грабовський // Рідна школа. – 2010. – № 2 (156), квітень. – С. 27-28.
- 202.** Грабовський, С. Пазурі Голодомору / Сергій Грабовський / С. Грабовський // День. – 2009. – № 27 листопада (№ 216). – С. 4.
- 203.** Дубовик, Л. І. Великий голод в Україні 1932-1933 років : [урок історії] / Л. І. Дубовик // Все для вчителя. – 2010. – Лютий (№ 4-5). – С. 105-106.

204. **Дудін, В.** Голодомор: новий вимір трагедії / В. Дудін // Юридичний вісник України. – 2010. – № 23-29 січня (№ 4). – С. 10.
205. **Зяцьєв, С.** Музей скорботи нашої : меморіал пам'яті голодоморів в Україні нагадує нам... / С. Зяцьєв // Українське слово. – 2010. – 22-28 грудня (№ 51). – С. 12.
206. **Зяцьєв, С.** Меморіал скорботи нашої : [меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні] / С. Зяцьєв // Демократична Україна. – 2010. – 24 грудня (№ 51). – С. 10.
207. **Іванов, В.** Голодомор 1932-1933 рр. : Україна пам'ятає / В. Іванов, М. Іванов // Історія в школі. – 2008. – № 11-12. – С. 56-59. – Бібліогр. : с. 59.
208. **Іванцов, М.** У чому справа?: про показовий збіг декількох знаменних подій: Голодомор і Катинь / Микола Іванцов / М. Іванцов // День. – 2010. – № 30 квітня. – 1 травня (№ 77 - 78). – С. 1, 4.
209. **Клименко, Т.** Голодомор 1932-1933 років - найжорстокіша акція ХХ століття проти українського селянства / Т. Клименко // Вісник державної служби України. – 2009. – № 3. – С. 80-82.
210. **Колесник, В.** Лишенні права на життя і навіть права бути погребеними і помянутими потомками... (причини і наслідки Голодомора) / В. Колесник // Права людини. – 2010. – № 32. – С. 6-9.
211. **Корецька, Н. П.** Голодомор 1932-1933 рр. в Україні : [урок] / Н. П. Корецька // Історія та правознавство. – 2009. – № 8. – С. 13-15.
212. **Костенко, Ю.** Україна пам'ятає - світ визнає : [голодомор] / Ю. Костенко // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 8-24.
213. **Крамаренко, О.** Психологія Голоду : чому виморені в 1932-33 роках українські території найбільш піддаються впливові антидержавницької пропаганди? / О. Крамаренко // Молодь України. – 2010. – січень (№ 4). – С. 11.
214. **Кульчицький, С.** Український Голодомор - 33: до 75-річчя трагедії / Станіслав Кульчицький / С. Кульчицький // Світогляд. – 2008. – № 6 (14). – С. 1-5.
215. **Куромія, Г.** Переосмислений Голодомор / Г. Куромія // Критика. – 2008. – Жовтень-Листопад № 10. – С. 2-5.
216. **Кущенко, С. В.** Година пам'яті "Голгофа голодних страждань" : [виховний захід; 9-11 класи] / С. В. Кущенко // Кращі позакласні заходи. Учитель року / Упоряд. Є.І.Науменко, О.М.Чхайло. – Харків, 2006. – С. 128-135.
217. **Левчук, Н.** Надсмертність та зниження тривалості життя в Україні внаслідок Голодомора 1931-1933 років / Н. Левчук // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст]: матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І. Р. Юхновський. – К., 2009. – С. 306-325.

- 218.** Лиховид, І. Чи подолані наслідки Голодомору?: думки читачів і експертів "Дня" / І. Лиховид // День. – 2010. – № 25 листопада (№ 216). – С. 1, 2., 7.
- 219.** Лібанова, Е. Оцінка демографічних втрат України внаслідок голодомору 1932 - 1933 років / Е. Лібанова // Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст]: матеріали міжнародної наукової конференції, Київ, 25-26 вересня 2008 року / відп. ред. І. Р. Юхновський. – К., 2009. – С. 266-278.
- 220.** Лімаренко, О. Свічка 33-го не згасне: Ушанування жертв Голодомору потрібно не мервим - воно потрібно живим / О. Лімаренко // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 27 листопада (№ 223). – С. 1, 6.
- 221.** Любак, Т. Л. Формування декоративних насаджень на території меморіального комплексу "Пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років" у Києві / Т. Л. Любак, А. І. Кушнір // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Лісівництво та декоративне садівництво. – 2010. – Вип. 152. Частина 1. – С. 209-214. – Бібліогр.: с. 214.
- 222.** Магрицька, І. Увічнення пам'яті жертв Голодомору-33: регіональні (і не тільки) проблеми / І. Магрицька // Універсум. – 2010. – № 7-8 (201 - 202). – С. 21-24.
- 223.** Май, Л. Становище дітей під час Голодомору 1921-1923 рр. / Л. Май // Журавлик. – 2011. – травень, № 5. – С. 8-9.
- 224.** Малюта, І. Запалити свічу...: 22 листопада - День пам'яті жертв Голодомору / І. Малюта // Українська культура і життя. – 2009. – 20-27 листопада (№ 46). – С. 5.
- 225.** Манько, В. Солідарність без пафосу і фальші: традиція вшанування пам'яті жертв голодомору-"геноциду" 1932-1933 років... / В. Манько // Українське слово. – 2010. – 1-7 грудня (№ 48). – С. 3.
- 226.** Марочко, В. Творці Голодомору / В. Марочко // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 151-173.
- 227.** Марченко, К. Правда про три голодомори: Присвячується пам'яті жертв голодоморів / К. Марченко // Слово Просвіти. – 2009. – 26 листопада - 2 грудня (№ 47). – С. 1, 4.
- 228.** Миколаїв, Ю. Навчаємося жити заново: 28 листопада відзначають День пам'яті жертв Голодомору... / Юрій Миколаїв / Ю. Миколаїв // Віче. – 2009. – № 21. – С. 18.
- 229.** Міщенко, М. Психічні зміни у людей в умовах голоду на Україні / М. Міщенко // Рідна школа. – 2008. – Ч. 3 (151), листопад. – С. 2-3.
- 230.** Мороз, В. Лікування від амнезії: [вшанування пам'яті жертв Голодомору] / Віктор Мороз / В. Мороз // Сучасність. – 2008. – № 12. – С. 3-4.
- 231.** Новосад, І. Ю. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні / І. Ю. Новосад // Історія та правознавство. – 2009. – № 3. – С. 21-23.

232. **Нужен ли нам День памяти жертв Голодомора и политических репрессий (Интервью со студентами) // Индустриальное Запорожье. – 2007. – № 6 ноября (№166). – С. 3. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0004381.pdf>.**
233. **Пепа, В.** Неложными вустами : [голодомор] / В. Пепа // Київ. – 2010. – № 4-5. – С. 2-15.
234. **Смертю смерть подолали : (до 75-річчя Голодомору в Україні 1932-1933 рр.) : каталог книжкової виставки // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 261-269.**
235. **Соколов, Д.** Великий голод у Криму / Д. Соколов // Дзеркало тижня. – 2010. – 6-12 листопада (№ 41). – С. 15.
236. **Стегній, В.** "Мільярди вір зариті в чорнозем...": [до Дня пам'яті жертв Голодомору] / В. Стегній // Демократична Україна. – 2010. – 26 листопада (№ 47). – С. 10.
237. **Стецюк, С. А.** Діти - жертви Голодомору: [урок історії] / С. А. Стецюк // Все для вчителя. – 2010. – Лютий (№ 4-5). – С. 30-32.
238. **То був страшний навмисний : рекомендаційний бібліографічний список // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 4. – С. 123-126.**
239. **Ульянченко, В.** Свіча незгасної пам'яті : [Про том "Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Київська область"] / В. Ульянченко // Науковий світ. – 2009. – № 4. – С. 18-20.
240. **Федоренко, Є.** Каїнові дні : до 75-х роковин Голодомору в Україні / Є. Федоренко // Березіль. – 2008. – № 11-12. – С. 112-116.
241. **Філоненко, О.** Голодомор в Україні 1932-1933 рр. : (урок-реквієм у 5 класі) / О. Філоненко // Історія в школі. – 2009. – № 11-12. – С. 54-57.
242. **Чорногуз, О.** Як Україна собі голодомор улаштувала / Олег Чорногуз / О. Чорногуз // Українське слово. – 2010. – № 12-18 травня (№ 19). – С. 10-11.
243. **Чухманенко, Я.** Географія Голодомора на карті / Ярослава Чухманенко / Я. Чухманенко // Голос України. – 2010. – № 2 юлія (№ 120). – С. 5.
244. **Юхновський, І.** Свічка незгасима: ще раз про Голодомор 1932-1933 років в Україні / Ігор Юхновський / І. Юхновський // День. – 2010. – 4-5 червня (№ 95-96). – С. 8.
245. **Юхновський, І.** Ще раз про Голодомор 1932-1933 років в Україні / Ігор Юхновський, Володимир Тіліщак / І. Юхновський // Дзеркало тижня. – 2010. – 26 червня - 2 липня (№ 24). – С. 14.
246. **Яковлева, В. В.** Голодомор 1932-1933 рр. в Україні / В. В. Яковлева // Історія та правознавство. – 2009. – № 5. – С. 27-31.
247. **Ярмолай, Л. М.** Голод 1946-1947 років в Україні: [урок історії] / Л. М. Ярмолай // Все для вчителя. – 2010. – Лютий (№ 4-5). – С. 62-67.

Голодомор та репресії в Запорізькій області
(Вшанування пам'яті жертв Голодоморів
та репресій в Запорізькій області)

248. **Биков, А.** Пам'ять народу про Голодомор : [презентація книг бердянських авторів Ігоря Лимана та Вікторії Константинової] / А. Биков // Запорізька правда. – 2010. – № 18 лютого (№ 25-26). – С. 5.
249. **Голод, В.** Щоб пам'ятали жертв Голодомору: [презентація Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років] / Віталій Голод / В. Голод // Запорізька правда. – 2009. – 11 серпня (№ 115). – С. 2.
250. **Дерев'янку, І.** Шукали зайве : [голодомор на селі] / І. Дерев'янку // Запорізька правда. – 2010. – 18 листопада (№ 173-174). – С. 3.
251. **Егорова, И.** Память рушится : монумент жертвам Голодомора в Запорожье продолжает оставаться "ничейным" / И. Егорова // Индустриальное Запорожье. – 2011. – 4 июля (№ 96). – С. 8.
252. **Егорова, И.** Причастных к голодомору пока не нашли : сотрудники УСБУ расследуют уголовное дело о трагической странице нашей истории / Ирина Егорова / И. Егорова // Индустриальное Запорожье. – 2009. – 22 сентября (№ 138). – С. 7.
253. **Запалимо свічки та вшануймо** загиблих від Голодомору // Запорізька Січ. – 2009. – 26 листопада (№ 223-225). – С. 2.
254. **Лехман, І.** Останнє зернятко на підлозі: запоріжці вшанували пам'ять загиблих від Голодомору / І. Лехман // Запорізька правда. – 2010. – № 30 листопада (№180). – С. 2.
255. **Литвинова, Е.** В Запорожской области 33 тысячи жертв Голодомора / Елена Литвинова / Е. Литвинова // Суббота плюс. – 2009. – 24 сентября (№ 39). – С. 20.
256. **Логанов, Є.** "Людей укладали в яму, немов снопи...": [прес-конференція О.Старуха з питань Голодомору 1932-1933 років] / Є. Логанов // Запорізька правда. – 2009. – № 19 вересня (№ 137). – С. 3.
257. **Лоза, Е.** "Яков понимал, что долго на таких "харчах" не протянет": отец рассказал своему сыну, как удалось выжить в голодомор, только во время хрущевской "оттепели" / Е. Лоза // Индустриальное Запорожье. – 2010. – 27 ноября (№ 180). – С. 9.
258. **Московцева, В.** Голодний рік, мов чорна птиця...: Жителі області вшанували пам'ять тридцяти чотирьох тисяч наших земляків, які загинули від голоду в 1932-33 роках / В. Московцева // Запорізька правда. – 2009. – 1 грудня (№ 178). – С. 2.
259. **Нужен ли нам День памяти жертв Голодомора и политических репрессий** (Интервью со студентами) // Индустриальное Запорожье. – 2007. – № 6 ноября (№166). – С. 3. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0004381.pdf>.

260. **СБУ назвала організаторів Голодомору** // Запорозька Січ. – 2009. – 28 листопада (№ 226). – С. 1.
261. **СБУ презентувала архівні матеріали про політичні репресії та Голодомор на Запоріжжі** // Запорозька Січ. – 2009. – 7 квітня (№ 64). – С. 2. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0004068.pdf>.
262. **Сосницький, В.** Запорожжє почитло пам'ять жертв Голодомора / В. Сосницький // Запорозька Січ. – 2009. – 3 грудня (№ 227-229). – С. 2.
263. **Сосницький, В.** СБУ шукає винних у Голодоморі на теренах регіону: [прес-конференція] / Віктор Сосницький / В. Сосницький // Запорозька Січ. – 2009. – № 19 вересня (№176). – С. 3.
264. **У Запорізькій області пройшла Всеукраїнська акція жертв Голодомору** // Запорізька правда. – 2009. – 1 серпня (№ 110). – С. 3.
265. **Усна історія Голодомору 1932 - 1933 років у Північному Приазов'ї.** Бердянський вимір [Текст] / упор. І.І.Лиман, В.М.Константинова. – Запоріжжя : АА Тандем, 2009. – 302 с.
266. **Усна історія Голодомору 1932 - 1933 років у Північному Приазов'ї.** Матеріали історико-археографічних експедицій [Текст] / упор. В.М.Константинова. – Запоріжжя : АА Тандем, 2009. – 532 с.
267. **Фотофакт** [презентація книг про Голодомор в ЗНУ] // Индустриальное Запорожжє. – 2009. – 3 апреля (№ 49). – С. 2. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0004066.pdf>.

**Викладачі та студенти ЗНУ
про Голодомори та репресії
в радянській Україні**

- 268.** Ігнатуша, О. М. Голодомор 1932-1933 рр. на території Запорізького краю / О. М. Ігнатуша // Придніпров'я: історико-краєзнавчі дослідження [Текст]: збірник наукових праць. – Дніпропетровськ, 2007. – Вип. 4. – С. 177-186. – Бібліогр. : с. 185-186.
- 269.** Ігнатуша, О. М. Руйнація католицької церкви в умовах Голодомору 1932-1933 рр. / О. М. Ігнатуша // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету / редкол.: Ф. Г. Турченко (голова). – Запоріжжя, 2009. – Вип. XXVII. – С. 180-184. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/historySciWorks/27/27/ignatusha.pdf>.
- 270.** Ігнатуша, О. М. Сталінським шляхом : Голодомор 1932-1933 рр. у Запорізькому краї / О. М. Ігнатуша // Культурологічний вісник : науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпряни / гол. ред. В.І. Воловик. – Запоріжжя, 2009. – Вип. 23. – С. 37-42. – http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/Kultv/2009_23/ignatusha.pdf. – Бібліогр. : с. 41-42.
- 271.** Ігнатуша, О. М. Сталінським шляхом : Голодомор у 1932-1933 рр. у Запорізькому краї / О. М. Ігнатуша // Культурологічний вісник : науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпряни / гол. ред. В.І. Воловик. – Запоріжжя, 2009. – Вип. 22. – С. 35-40. – http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/Kultv/2009_22/ignatusha.pdf. – Бібліогр. : с. 39.
- 272.** Компетентно [Ф. Турченко о Голодоморе] // Индустриальное Запорожье. – 2007. – 24 ноября (№ 177). – С. 3. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0004390.pdf>.
- 273.** Космина, В. Г. Системна соціологічна теорія Н. Лумана та її застосування в дослідженні Голодомору 1932-1933 рр. в Україні / В. Г. Космина // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету / гол. ред. Ф. Г. Турченко. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXII. – С. 77-87. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/historySciWorks/22/22/kosmyna.pdf>. – Бібліогр. : с. 86.
- 274.** Котляр, Ю. В. Колективізація та Голодомор 1932-1933 рр. серед німецького населення Півдня України / Ю. В. Котляр // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету / гол. ред. Ф. Г. Турченко. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXII. – С. 87-94. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/historySciWorks/22/22/kotlyar.pdf>. – Бібліогр. : с. 93.
- 275.** Презентовано книгу "Голодомори на Запоріжжі" [в ЗНУ] // Запорізька правда. – 2008. – 7 жовтня (№ 149). – С. 3. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0004054.pdf>.

- 276. Савчук, В.** Закатовані голодоморами звинувачують...: [У ЗНУ проведено презентацію книги "Спокута. Голодомори на Запоріжжі"] / Василь Савчук / В. Савчук // Запорозька Січ. – 2009. – 13 січня (№ 5). – С. 5. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0004122.pdf>.
- 277. Соляник, Н.** Постаць дитини в Голодоморі 1932-1933 років / Н. Соляник // Збірник тез студентів, аспірантів та викладачів ЗНУ / голова ред. кол.: С.М.Тимченко. – Запоріжжя, 2009. – С. 211-213. – Бібліогр. : с. 212-213.
- 278. Соляник, Н.** Постаць чоловіка в Голодоморі 1932 - 1933 років / Н. Соляник // Наукові праці студентів кафедри джерелознавства, історіографії та спеціальних історичних дисциплін [Текст] / ред.кол. А.Бойко (гол. ред.) а ін. – Запоріжжя, 2010. – Вип.1. – С. 57-59. – Бібліогр. : с. 59.
- 279. Ткаченко, В.** Покаяння як момент істини : Проблема Голодомору в контексті "спільної історії" України та Росії / В. Ткаченко // День. – 2010. – 9-10 липня (№ 119-120). – С. 8.
- 280. Уколова, Г.** Голод 1932-1933 рр. у сучасній російській історіографії / Г. Уколова // Збірник тез студентів, аспірантів та викладачів ЗНУ / голова ред. кол.: С.М.Тимченко. – Запоріжжя, 2009. – С. 215-217. – Бібліогр. : с. 216-217.
- 281. Чабаненко, В.** Голодомор : спогади / В. Чабаненко // Незабутне й незабутні [Текст] / В.А.Чабаненко. – Запоріжжя, 2009. – С. 139-143.
- 282. Швидкий, В. П.** Голод 1946-1947 рр. як чинник сплеску девіантних явищ в Україні / В. П. Швидкий // Український історичний журнал. – 2010. – № 1. – С. 142-164.
- 283. Шевчук, С. П.** Голодомор 1932-1933 років в Царекостянтинівському (Куйбишевському) районі / С. П. Шевчук // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету / гол. ред. Ф.Г.Турченко. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXII. – С. 94-105. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/historySciWorks/22/22/shevchuk.pdf>. – Бібліогр. : с. 104.
- 284. Шугальова, І. М.** Голод-геноцид в Україні : стереотипи європейської історіографії / І. М. Шугальова // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету / гол. ред. Ф. Г. Турченко. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXII. – С. 219-226. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/historySciWorks/22/22/shugalyova.pdf>. – Бібліогр. : с. 225.
- 285. Шугальова, І. М.** Голод-геноцид в Україні : стереотипи європейської історіографії / І. М. Шугальова // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету / гол. ред. Ф.Г.Турченко. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXII. – С. 219-226. – <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/historySciWorks/22/22/shugalyova.pdf>. – Бібліогр. : с. 225.

**Трагедія українського народу
в художній літературі
(тема Голодомору в українській
та зарубіжній художній літературі)**

- 286.** Андрієнко, Л. Ф. Голодомор 1932-1933 років та його відображення в українській літературі. Урок-реквієм (11 клас) / Л. Ф. Андрієнко, А. В. Балашкевич // Нестандартні уроки з української мови та літератури : Навч. посібник. – Харків, 2006. – С. 271-279. – (Вивчаємо українську мову та літературу ; Вип. 1 (26)).
- 287.** Вовк, В. Іконостас України : голосіння на великий голод (поезія) / В. Вовк // Сучасність. – 1987. – № 12 (320). – С. 5-8.
- 288.** Вовкун, В. Голод : [новела із книги "Фрески"] / В. Вовкун // Українська культура і життя. – 2009. – № 27 лист.-4 грудня (№ 47). – С. 13.
- 289.** Горлиця, Д. Голод : [проза] / Д.(Ларіонова Л.) Горлиця // Рідний край. – 2010. – № 2 (23). – С. 20-22.
- 290.** Доповіді Марка Царинника: 1. Творчість Олександра Довженка. 2. Голод 1933 року // Літературні вечори в Українському Інституті Модерного Мистецтва Чикаго, 1973-2006 [Текст] / укл. В.Боднарук, В.Білецький. – Донецьк, 2006. – С. 56-57.
- 291.** Жулинський, М. Високий світоч віри. Голодомори в Україні та роман Василя Барки "Жовтий князь" / М. Жулинський // Нація. Культура. Література : національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури / М.Г.Жулинський. – К., 2010. – С. 430-452.
- 292.** Зайченко, І. Г. "Лунає стогін з-під землі". Урок-дискусія : [урок української літератури за темою "Голодомор 1932-1933 рр. в Україні", 11 клас] / І. Г. Зайченко // Нестандартні уроки з української мови та літератури [Текст]. – Харків, 2009. – Вип. 3. – С. 148-158. – (Б-ка журналу "Вивчаємо українську мову та літературу" ; Вип. № 8 (69)).
- 293.** Зранена нація. Художня та історична правда в творах письменників Луганщини про Голодомори в Україні ХХ століття [Текст] : навч. посіб. / упоряд. О.І.Неживого. – Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т.Шевченка", 2009. – 176 с.
- 294.** Іванов, Д. Монолог із тридцять третього : поезія (вірші про Голодомор) / Д. Іванов // Київ. – 2008. – № 11-12. – С. 20-24.
- 295.** Колкунова, Ю. О. Письменники рідного краю про голодомор : [урок української літератури; письменники Луганщини] / Ю. О. Колкунова // Все для вчителя. – 2010. – Грудень (№ 34-35). – С. 31-32.
- 296.** Копитько, І. Гірка пам'ять : [про Голодомор у творчості Уласа Самчука, Василя Барки] / І. Копитько // Вісник Книжкової палати. – 2008. – № 12. – С. 32-34.

- 297. Махінчук, М.** Голодомор-33 : [проза] / М. Махінчук // Пам'ять століть. Планета. – 2008. – № 5-6. – С. 90-99.
- 298. Менько, С. В.** Відгомін "голодного лихоліття" : [урок української літератури; Василь Барка "Жовтий князь"] / С. В. Менько // Все для вчителя. – 2010. – Грудень (№34-35). – С. 102-104.
- 299. Мухіна, Ю. В.** Чорна сповідь твоя, Україно: урок за романом Уласа Самчука "Марія". Тема голодомору 1932-1933 рр.) / Ю. В. Мухіна // Все для вчителя. – 2009. – Грудень (№ 23-24). – С. 67-70.
- 300. Ночовний, М.** Ми - із голоду : [поезії] / М. Ночовний // Бахмутський шлях. – 2008. – № 1-2. – С. 50-51.
- 301. Петренко, М.** Сни про окраєць хліба (вірши про Голодомор) / М. Петренко // Київ. – 2008. – № 9-10. – С. 14-22.
- 302. Пугач, Б. В.** Голодомор-33 в художній літературі : урок позакласного читання, 10 клас / Б. В. Пугач // Все для вчителя. – 2009. – Грудень (№23-24). – С. 112-115.
- 303. Сьондюков, І.** Ті, що не злякались правди : російська література другої половини ХХ століття і Голодомор в Україні 1932-1933 років / І. Сьондюков // День. – 2010. – № 25 листопада (№216). – С. 7.
- 304. Топінко, В.** Голод : проза / В. Топінко // Дзвін. – 2010. – № 7. – С. 54-58.
- 305. Тудорковецька, Я.** Клепсидра сліз : поезія (до 50-ліття Голодомору) / Я. Тудорковецька // Березіль. – 2008. – № 11-12. – С. 109-111.

Зміст

1. Голодомори та репресії в Радянській Україні (Книги).....	3
2. Голодомор 1932-1933 років як геноцид українського народу.....	7
3. Спогади сучасників про Голодомори в Україні.....	12
4. Голодомор: правовий та історичний аспекти	15
5. Політичні діячі та видатні люди про Голодомори та репресії в Радянській Україні	18
6. Голодомор. Народна пам'ять (статті в період. виданнях).....	20
7. Голодомор та репресії в Запорізькій області (<i>Вшанування пам'яті жертв Голодоморів та репресій в Запорізькій області</i>)	24
9. Викладачі та студенти ЗНУ про Голодомори та репресії в Радянській Україні.....	26
8. Трагедія українського народу в художній літературі (<i>тема Голодомору в українській та зарубіжній художній літературі</i>).....	28